

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Teabevaldaja: Riigikontroll

Juurdepääsupiirang 17.07.2025 - 31.08.2025

Alus: AvTS § 35 lg 2 p 2

Tiina Uudeberg

kantsler

Justiits- ja digiministeerium

Meie 17.07.2025 nr 2-1/80151/20

Märgukiri auditi „Riigi 2024. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ tulemuste kohta Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalas

Austatud kantsler

Riigikontroll tegi riigi 2024. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele hinnangu andmiseks audititoiminguid Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalas määral, mis oli vajalik, et veenduda riigi seisukohalt oluliste finantsaruannete kirjete õigsuses ning oluliste majandustehingute seaduslikkuses. Tehtud töö tulemuste põhjal koostab Riigikontroll ühe auditiaruande riigi kohta tervikuna.

Auditi käigus tegid audiitorid Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalas 2024. aasta septembrist kuni 2025. aasta juunini järgmisi audititoiminguid:

- kontrollisid valitsemisala 2024. aasta riigieelarve täitmise aruande õigsust;
- kontrollisid riigi seisukohast oluliste tehingute vastavust riigieelarve seadustele ja raamatupidamises kajastamise õigsust ning sisekontrollisüsteemi toimimist valdkondades nagu
 - sideteenustelt tulude kogumine,
 - toetuste saamine ja vahendamine,
 - tööjõukulude arvestus,
 - majandamiskulude tegemine,
 - tehingud põhivaraga,
 - põhivara inventuuri läbiviimine,
 - kohtuvaidluste nõuete ja kohustiste arvestus;
- kontrollisid varasemates auditites tehtud soovitude täitmist.

Riigikontroll ei tuvastanud tulude kogumisel, toetuste vahendamisel, tööjõukulude tegemisel, põhivara inventuuride läbiviimisel ega kohtuvaidluste nõuete ja kohustiste arvestusega seotud sisekontrollisüsteemi toimimises, raamatupidamises kajastamisel ega tehingute seaduslikkuses kontrollitud ulatuses olulisi puudusi.

Tehtud audititoimingute tulemusena juhib Riigikontroll tähelepanu puudustele põhivarade ja majandamiskulude raamatupidamises kajastamisel, antud toetuste eelarve planeerimisel ja kasutamisel ning kasutamata jäänud eelarvevahendite ülekandmisel. Kuna alates 01.01.2025 liikusid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalast Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalasse üle Riigi Infosüsteemi Amet ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus, on ka nende asutuste kohta tehtud tähelepanekud esitatud käesolevas märgukirjas.

Märgukirjas on käsitletud järgmisi probleemkohti:

1. Viru Vangla kajastas majandamiskuludes kapitaliseeritava kulutuse (vt täpsemalt märgukirja lisa 1 p 1).
2. Riigi Infosüsteemi Ameti ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse arvestuspõhimõtted vajavad ülevaatamist (vt täpsemalt märgukirja lisa 1 p 2).
3. Justiits- ja Digiministeeriumi eraldatud tegevustoetuste summade kujunemine ja kasutamine ei ole läbipaistev (vt täpsemalt märgukirja lisa 1 p 3).
4. Riigi Infosüsteemi Ameti investeeringute poolelijätmist ei kajastatud korrektselt (vt täpsemalt märgukirja lisa 1 p 4).
5. Justiits- ja Digiministeerium on eksinud eelarvejääkide ülekandmisel riigieelarve seaduse põhimõtete vastu (vt täpsemalt märgukirja lisa 1 p 5).

Riigikontroll on käsitlenud Justiits- ja Digiministeeriumi (gruppide) riigieelarve jääkide ülekandmisega seonduvat ka auditoriandes „Riigi 2024. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ koos soovitusena Rahandusministeeriumile tagada kehtiva eelarve jääkide ülekandmise regulatsiooni täitmine või hinnata regulatsiooni asjakohasust ning viia regulatsioon vastavusse tegeliku vajadusega.

Ootame Teie kirjalikku vastust märgukirjas tehtud soovitude kohta hiljemalt **18. augustiks 2025**.

Riigikontroll tänab Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisala teenistujaid meeldiva koostöö eest ning loodab, et esitatud tähelepanekutest ja soovitustest on abi sisekontrollisüsteemi tõhustamisel ning raamatupidamisarvestuse parandamisel ministeeriumi valitsemisalas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Kristi Kährin
Kristi.Kahrin@riigikontroll.ee

Lisa 1. Märjukirja tähelepanekud detailsemalt

1. Viru Vangla kajastas majandamiskuludes kapitaliseeritava kulutuse

Riigi Kinnisvara AS (RKAS) ja Viru Vangla sõlmisid 23.10.2024 üürilepingu lisa (remonttööde kulude hüvitamise kokkulepe), mille kohaselt pidi RKAS tegema üürilepingu objektiks olevates hoonetes energiatõhusustööd (elahoone valgustite vahetus) kogumaksumusega 707 805 eurot. Lepingu kohaselt pidi RKAS ühe osa (370 755 eurot) arveldama Viru Vangla poolt igakuiselt tasutava üürimakse hulgas oleva remondikomponendi arvelt ning teise osa (337 050 eurot) pidi Viru Vangla tasuma ühekordse maksena. Kokkuleppe aluseks oli asjaolu, et Vabariigi Valitsus oli otsustanud eraldada 2024. aastaks Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisse reservi lisaraha riigi omandis või riigiasutuste kasutuses olevate hoonete energiatõhusustööde tegemiseks.

Justiits- ja Digiministeerium esitas 11.12.2024 Rahandusministeeriumile taotluse Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist raha eraldamiseks. 18.12.2024 eraldati rahandusministri käskkirja alusel Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalale 363 040 eurot (sh Viru Vanglale 337 050 eurot) 2024. aasta energiasäästumeetmete rakendamisega seotud kuludeks. Riigi Kinnisvara ASi tellitud parendustööd anti üle aktiga 20.12.2024. Viru Vangla kajastas tehtud tööd summas 337 050 eurot (käibemaksuta) majandamiskuludena, kuigi aktil kajastatud tööd vastavad põhivara kriteeriumitele ja oleks tulnud kajastada põhivara parendusena. Tegemist on investeeringuga, kuna parendus vastab materiaalse põhivara mõistele ja selle teenuse väärtus ületab põhivara kapitaliseerimise piirmäära. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 43 lõike 6 kohaselt kajastab rentnik kasutusrendile võetud varade korral rendiobjektile tehtud rendilepinguga hõlmamata parenduste, remondi ja hoolduse kulutused põhivara soetusena, kui kulutused vastavad materiaalse põhivara mõistele.

Riigikontrolli hinnangul on tehing raamatupidamises valesti kajastatud: bilansis on vara maksumus kajastatud väiksemana ja tulemiaruanDES kulud suuremana. Eksimusest tulenevalt on ka 2024. aasta eelarve täitmise aruanDES kajastatud investeeringud tegelikust väiksemana ning majandamiskulud suuremana summas 337 050 eurot.

Riigikontrolli soovitused Justiits- ja Digiministeeriumi kantslerile:

- järgida koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega tehingute kajastamisel avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi põhimõtteid;
- planeerida vahendid eelarvesse õigesti.

2. Riigi Infosüsteemi Ameti ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse arvestuspõhimõtted vajavad ülevaatamist

Riigikontroll tuvastas auditi käigus Riigi Infosüsteemi Ameti ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse tehingute kajastamisel raamatupidamises järgmised vead:

2.1. Riigi Infosüsteemi Amet on pikendanud üürile võtmise lepingut, millega kaasnes lisapinna kasutusele võtmine. Lepingu järgi teeb üürileandja lisapinnal kasutuselevõtuks vajalikud renoveerimistööd, mille eest tasub üürilevõtja eraldi maksetena igakuiste kõrvakulude ja lisakulude arvete alusel.

Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi (edaspidi ka üldeeskiri) § 43 lõike 6 kohaselt kajastab kasutusrendile võetud varade korral rentnik rendiobjektile tehtud rendilepinguga hõlmamata parenduste, remondi ja hoolduse kulutused põhivara soetusena, kui kulutused vastavad materiaalse põhivara mõistele. Riigi Infosüsteemi Amet on renoveerimistööd, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, summas 424 656 eurot kajastanud majandamiskuludena. Tehingu kajastamine majandamiskuluna põhjustas vea nii riigi raamatupidamise aastaaruande bilansis, tulemiaruanDES kui ka riigieelarve täitmise aruanDES.

2.2. Riigi Infosüsteemi Amet on arvele võtnud krüpteerimise tarkvara CDOC2.0 summas 670 263 eurot. Lisaks on detsembris põhivara maksumusele lisatud parendustööd summas 187 583 eurot. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 43 lõike 4 kohaselt hinnatakse parenduste lisamisel põhivara soetusmaksumusele vara järelejäänud eluea võimalikku pikenemist ning olulise muutuse korral korrigeeritakse amortisatsiooninormi. Konkreetse parenduse puhul seda ei hinnatud. Asutuse selgituse kohaselt ei ole mõistlik iga parenduse puhul vara eluiga ümber hinnata. Riigikontrolli arvates tuleks asutusel järgida kehtivaid regulatsioone, ning kui asutuse hinnangul ei ole need mõistlikud, siis teha ettepanekud üldeeskirja ajakohastamiseks.

2.3. Auditi jooksul tuvastas Riigikontroll, et Riigi Infosüsteemi Amet kasutab elektroonilise identiteedi osakonna tellitavate tööde raamatupidamises kajastamisel eelarve planeerimise aluseks olevaid proportsioone. Asutuse selgituse kohaselt kujuneb planeeritavate toodete/teenuste iseloomu alusel välja eelarve proportsioon kululiigi (investeering või kulu) mõttes. Neid põhimõtteid kirjaliku dokumendina fikseeritud ei ole, kuid elektroonilise identiteedi osakonna toote- ja projektijuhid on need omavahel eelarvestamise printsiibina kokku leppinud ning sellest ka lähtutakse. Tööde sisu nende valmimisel – kas tegemist on põhivara või majandamiskuluga – osakonna tööde puhul ei hinnata.

Riigikontrolli hinnangul tuleb tööde raamatupidamises kajastamisel lähtuda siiski tehingute sisust, mitte eelarve planeerimisel fikseeritud proportsioonidest. Lisaks peaks kõiki asutuse tellitud töid kajastama sarnaste põhimõtete järgi ning need põhimõtted peaksid olema kirjalikult fikseeritud, et tagada tehingute võrreldavus ja raamatupidamisliku kajastamise järjepidevus. Ka juhul, kui proportsioonid on eelarvestamise käigus määratletud, tuleb raamatupidamises arvestada järgmist: 1) töödokumentide (nt aktide, tööde kirjelduste) põhjal peab olema võimalik eristada, millised tegevused vastavad põhivara kajastamise kriteeriumidele ning millised tuleb kajastada jooksva perioodi kuluna; 2) investeeringuna saab kajastada vaid neid kulusid, mis pikendavad olemasoleva vara eluiga või parendavad funktsionaalsust.

2.4. Majandamiskulude kontrolli käigus tuvastas Riigikontroll kahel juhul, et Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus on kajastanud majandamiskuludes tulevaste perioodide kulusid.

Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus on sõlminud lepingu Cisco Enterprise Agreement 3.0 litsentside ja teenuste soetamiseks. Teenuse eest tasutakse ühekordse maksega summas 414 148 eurot ning teenuse perioodiks on 4 aastat. Akti alusel on teenuse kättesaamise algus 29.11.2024, seega on arve alusel valesti kajastatud 405 071 eurot. Asutuse selgituse kohaselt oli tegu funktsionaalsuse ühekordse väljaostmise tehinguga, millega kaasnes 4-aastane tootetugi, kuid lepingu kohaselt on tegemist kasutusrendilepinguga ning Riigikontrolli hinnangul tulnuks 405 071 eurot kajastada tulevaste perioodide kuluna.

Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus on sõlminud eraettevõttega lepingu pilveteenuse logide (*LogStack*) halduse teenuse pakkumiseks riigiasutustele. Igakuiselt esitab pilveteenuse pakkuja keskusele arve riigiasutuste kasutatud teenuste eest. 2024. aasta novembris tellis Tallinna Tervishoiu Kõrgkool lisateenuse ja sellega seotud 1-aastase litsentsi (kasutusperiood 01.12.2024–30.11.2025), mille keskus kajastas kogusummas 2024. aastal. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 36 lõike 6 kohaselt kajastatakse ettemaksed tulevaste perioodide kulude eest kuluna perioodis, mille eest ettemakse tehti. 2025. aasta kulu on 29 221 eurot, millele ei rakendu ka üldeeskirjas ettenähtud erand, mille kohaselt võib lihtsustamise eesmärgil kanda tulevaste perioodide kulu kohe kuluks, kui arvel või teatisel kajastatud ettemakse summa on väiksem põhivara kapitaliseerimise alampiirist.

Auditi jooksul vigu ei parandatud, kuid Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus nõustus Riigikontrolli seisukohaga ning lubas edaspidi vigade tegemist vältida.

Riigikontrolli soovitus Justiits- ja Digiministeeriumi kantslerile: kajastada koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega tehingud raamatupidamises tekkepõhiselt õiges perioodis ja nende majanduslikust sisust lähtudes, et anda õige ülevaade asutuse majandustehingutest; ning täpsustada kordasid tehingute korrektseks kajastamiseks.

3. Justiits- ja Digiministeeriumi eraldatud tegevustoetuste summade kujunemine ja kasutamine ei ole läbipaistev

3.1. MTÜ-le Inimõiguste Instituut eraldatud tegevustoetuse summa kujunemine ei ole läbipaistev.

Riigikontroll auditeeris Justiits- ja Digiministeeriumi poolt MTÜ-le Inimõiguste Instituut 2024. aastaks eraldatud riigieelarvelist tegevustoetust summas 250 000 eurot põhikirjaliste ülesannete ja arengudokumentides määratud eesmärkide täitmiseks. Ministeeriumilt saadud selgituste kohaselt on tegemist riigieelarvelistest vahenditest antava toetusega, mis otsustati määrata MTÜ-le 2024. aasta riigieelarve seadusega (seletuskirja lisa 3), kuid ministeerium ei osanud selgitada, kuidas või mille alusel toetussumma suurus riigieelarvesse kujunes. Ministeeriumi selgituste kohaselt on toetuse summa kujunenud varem poliitiliselt ning kujuneb muu hulgas igal aastal sõltuvalt üldisest majanduslikust olukorrast.

Riigieelarve seaduse § 76 lõike 1 kohaselt peab eelarvevahendite planeerimine ja kasutamine olema läbipaistev. Riigikontrolli hinnangul ei ole MTÜ-le Inimõiguste Instituut tegevustoetuse summa suuruse kujunemine (iga-aastaselt) läbipaistev. Samuti jääb ebaselgeks, millist eesmärki on

ministeerium tahtnud tegevustoetuse eraldamisega saavutada, kui toetuse eraldamisel viidatakse ainult toetuse saaja põhikirjalistele ülesannetele ja toetussumma suuruse kujunemine ei ole teada.

3.2. Projektipõhist sihtotstarbelist toetust käsitleti tegevustoetusena ja toetuse jääkide kasutamist ei ole hinnatud piisava põhjalikkusega.

Riigikontroll auditeeris 2023. aastal Justiits- ja Digiministeeriumi poolt SA-le Eesti Mälu Instituut (EMI) antud tegevustoetust summas 1,2 mln eurot. Auditi käigus selgus, et Justiits- ja Digiministeerium ei lähtunud tehingu kajastamisel toetuse kasutamise lepingu ega EMI toetuse taotluse sisust ning kajastas toetuse tegevustoetusena, mitte põhivara sihtfinantseerimisena (investeeringutoetusena), kandes kogu summa kulusse. Ministeeriumi hinnangul oli kommunismi-ohvrite muuseumi ekspositsiooni ettevalmistamine EMI põhikirjast tulenev ülesanne ja seega oli tegemist tegevustoetusega. Riigikontrolli arvates on kommunismiohvrite muuseumi ekspositsiooni rajamine projekt, millel on konkreetne eesmärk. Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi kohaselt tuleb toetuste liigitamisel lähtuda nende sisust.

EMI 2023. aasta toetuse kasutamise aruande kohaselt jäi kasutamata 1,1 mln eurot, mis oli plaanis ära kasutada 2024. aastal.

2024. aasta järelkontrolli käigus tuvastas Riigikontroll, et EMI pole 2023. aasta jääki 2024. aastal ära kasutanud. Ministeeriumile esitatud 2024. aasta kulude aruandes oli kasutamata (muuseumi ekspositsiooni) jääk ca 956 000 eurot. Lisaks selgus EMI esitatud aruande põhjal, et aastatel 2021–2024 on ministeerium andnud EMI-le lisaks igal aastal veel tegevustoetusi, mille jääk 2024. aasta lõpuks oli kokku ca 723 000 eurot. Toetuse kasutamise aruandes ei ole välja toodud, miks ei ole suudetud eelnevate aastate toetusi ära kasutada ja mida kavatakse järele jäänud rahaga teha.

Riigikontrolli hinnangul tuleb toetused kajastada raamatupidamises nende sisust lähtudes toetuse õige liigina, et oleks tagatud finantsandmete õigsus. Toetuste valesti liigitamine toob kaasa võimaluse jätta toetuse kasutamine eesmärgistamata, ettemaks kajastamata või jääk tagasi küsimata ning mitte jälgida raha kasutamise sihipärasust. Lisaks juhib Riigikontroll tähelepanu, et enne planeeritud tegevustoetuse tegelikku väljamaksmist tuleb veenduda, kas on selged toetuse saajalt oodatavad tulemused ja realistliku tulemuseni jõudmise ajaraam. Kui toetuse saaja ei ole püsinud kokkulepitud kavas ehk tekib toetuse jääk, tuleks toetuse andjal ka hinnata, kas kasutamata jäänud summad saab tasaarveldada järgmise perioodi toetuse arvelt või tuleks raha tagasi küsida.

Riigikontrolli soovitused Justiits- ja Digiministeeriumi kantslerile:

- tagada, et eelarvevahendite planeerimine ja kasutamine on läbipaistev;
- tagada, et riigieelarvest välja makstavad tegevustoetused on kooskõlas tegelike vajadustega ning toetuse summa kujundamisel arvestatakse sellega;
- järgida koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega tehingute kajastamisel avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi põhimõtteid.

4. Riigi Infosüsteemi Ameti investeeringute pooleližatmist ei kajastatud korrektset

Riigikontroll auditeeris Riigi Infosüsteemi Ameti lõpetamata immateriaalse põhivara inventuuri. Inventuuri kontrolli käigus ilmnes, et digikukru tehnoloogia arendamisega seotud kulud on kajastatud asutuse eelarve täitmises 2023. aastal investeeringuna ja 2024. aastal majandamiskuluna.

Nimelt tehti 2024. aasta juulis otsus, et Riigi Infosüsteemi Amet ei jätka digikukru tehnoloogia arendamist ning sellest tulenevalt tuli 2023. ja 2024. aastal tehtud investeeringud summas 408 416 eurot kanda kuluks, sest põhivaraobjekti ei tekkinud.

Riigi Infosüsteemi Ameti saadetud teatise alusel tõstis Riigi Tugiteenuste Keskus 2024. aasta investeeringud majandamiskuludeks summas 308 640 eurot, kuid lisaks 2024. aasta investeeringutele tõsteti majandamiskuluks ka juba 2023. aastal kajastatud investeering summas 99 776 eurot. Seega kajastub 99 776 eurot eelarve täitmises 2023. aastal investeeringuna ning 2024. aastal majandamiskuluna ja selle summa võrra on ka 2024. aasta investeeringud väiksemana kajastatud. Riigikontrolli hinnangul ei ole 2023. aastal tehtud investeeringu puhul, mille summa oli 99 776 eurot, kuluks kandmisel kasutatud õiget kontot. Riigikontroll leiab, et 99 776 euro puhul oleks tulnud kasutada kontot „Kasutusele võtmata immateriaalse põhivara allahindlus“. Eelarve täitmine fikseeritakse aasta lõpu seisuga ning järgmistes perioodides sellesse parandusi tagasiulatavalt teha ei saa, mistõttu oleks käsitletud juhul olnud lahenduseks kasutada allahindluse kontot.

Riigikontroll juhib tähelepanu, et tagantjärele paranduste puhul on raamatupidamise andmete õigsuse tagamise kõrval oluline tagada ka eelarve täitmise aruande andmete korrektsus.

Riigikontrolli soovitus Justiits- ja Digiministeeriumi kantslerile: kajastada koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega tehingud nende majanduslikust sisust lähtudes, et anda õige ülevaade asutuse majandustehingutest.

5. Justiits- ja Digiministeerium on eksinud eelarvejääkide ülekandmisel riigieelarve seaduse põhimõtete vastu

Riigieelarve seadus (§ 59¹ lg 1) võimaldab pikendada raha kasutamist ühe eelarveaasta võrra. Justiits- ja Digiministeeriumi 2024. aasta riigieelarve jääkide 2025. aastasse ülekandmise auditeerimisel ilmnes, et ministeerium on teist korda üle kandnud 2023. aasta riigieelarve jääke vähemalt 372 561 euro ulatuses ning lisaks on eelarveandmete muutmise reeglite vastu eksimise tulemusel tõenäoliselt kantud üle veel 681 511 eurot 2023. aasta jääke. Sellega on ministeerium eksinud riigieelarve seaduses toodud ühekordse ülekandmise põhimõtte vastu.

Riigikontrolli arvutuste järgi ei olnud õige kanda üle tegevuse „Kriminaalpoliitika kujundamine ja elluviimine, sh ennetus“ raames ministeeriumile 231 003 eurot ja vanglate grupile 15 340 eurot, sest kogu kasutamata summa koosnes 2023. aastast üle toodud eelarvejäägist. Samuti ei olnud tegevuse

„Õigusemõistmine, õigusregistrite ja õigusteenuste tagamine“ puhul õige üle kanda 126 218 eurot, sest tegu oli 2023. aastast üle toodud eelarvejäägiga.

Kuna ministeerium on muutnud ka sama grupi ja programmi tegevuse „Kriminaalpoliitika kujundamine ja elluviimine, sh ennetus“ eelarvet kuluarvestuse infosüsteemis (KAIS) viisil, mis ei ole kooskõlas eelarve muutmise reeglitega, on nendel eelarveridadel 2023. aastast ülekantud eelarve suurem kui samal real eelarve kokku ehk teistesse tegevustesse ja/või teiste asutuste investeeringutesse on ümber suunatud ka ülekantud eelarveraha. Muudatused on tehtud seaduse muutmise kulumudeli stsenaariumis, mitte ülekantavate vahendite stsenaariumis, mistõttu Riigikontrollil ei ole võimalik veenduda arvestuse ja ülekantavate jääkide andmete õigsuses. Selle tulemusel on 2023. aasta jääke 2025. aastasse üle kantud veel tõenäoliselt 681 511 euro ulatuses.

Riigieelarve seaduse ja selle raames kehtestatud põhimõtete kohaselt ei tohi ülekandmisel muuta eelnevalt määratud eelarve sihtotstarvet ega majanduslikku sisu. Erandlikult võib ülekandmisel muuta riigieelarves planeeritud eelarve jaotust tulemusvaldkondade ning programmi tegevuste ja asutuste vahel, kui see on seotud valitsemisala riigiasutuse, tulemusvaldkonna või programmi tegevuste ümberkorraldamise või lõpetamisega. Pärast raha ülekandmist enam raha jaotust muuta ei saa.

Seega on ministeerium 2023. aasta jääkide ümberliigendamisel ja nende teistkordsel ülekandmisel 2025. aastasse eksinud riigieelarve seaduse põhimõtete vastu.

Justiits- ja Digiministeerium põhjendas, et nad kasutasid 2024. aasta lisaeelarve kärpeks programmide tegevuste 2023. aastast üle kantud eelarvet, sest tegevused lükkusid edasi. Kuna programmide tegevuste eelarve täitmine (koos lisaeelarve kärpeks suunatud summadega) kokku ületas ülekantud eelarve mahtu, on 2024. aasta jäägid ülekantavad 2025. aastasse. Asutuste grupi eelarve puhul on ministeeriumi arvates erisuseks see, et eelarve planeeritakse grupile, kuid aasta jooksul tõstetakse see grupis olevatele asutustele ja eelarve täitmine tekib asutustele. Kuna grupi täitmine oli suurem kui ülekantud eelarve maht, on jääk ülekantav 2025. aastasse.

Riigikontroll ei nõustu esitatud põhjendustega, sest ülekantud eelarvet ei saa seaduse muudatusega muuta ega kasutada kärpeks lisaeelarve mõistes. Grupile eelarvejääkide ülekandmine ei ole põhjendatud, kui see hiljem asutustele laiali jaotatakse; see on põhjendatud vaid juhul, kui eelarve jääb grupile ja sealt tehakse ka kulud. Samuti on kaheldav, kas juhul, kui aasta jooksul on võimalik raha ümber suunata, on see seotud võetud kohustustega või edasilükkunud 2024. aasta riigieelarves planeeritud tegevustega.

Riigikontroll on eelarvejääkide ülekandmisega seonduvat käsitletud auditoriandes „Riigi 2024. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ koos soovitusena Rahandusministeeriumile tagada kehtiva eelarve jääkide ülekandmise regulatsiooni täitmine või hinnata regulatsiooni asjakohasust ning viia regulatsioon vastavusse tegeliku vajadusega.

Riigikontrolli soovitus Justiits- ja Digiministeeriumi kantslerile: lähtuda eelarveaastal kasutamata eelarvejääkide üleviimisel riigieelarve seaduse põhimõtetest.